

شمشیر سامورایی کاتایا

کاتانا نام یک نوع شمشیر مشهور سامورایی و ژاپنی است که از قرن ۱۳ میلادی مورد استفاده سامورایی‌ها بوده‌است. لغت کاتایا در زبان ژاپنی باستان به معنی «شمشیر» است.

یک کاتانا مربوط به سده‌های ۱۶ و ۱۷ به همراه سایا

از ویژگی‌های بارز کاتانا شکل زیبای آن و استحکام خارق‌العاده‌اش است. در طول تاریخ، شکل آن تغییرات مختصری یافته، ولی اصول پایه‌ای آن همچنان بدون تغییر مانده‌است. از جمله ویژگی‌های کاتانا می‌توان به شکل منحنی تیغه‌ی آن اشاره کرد. همچنین یک طرف شمشیر (لبه داخلی آن) بسیار تیز است و اصولاً قسمت عقب سطح شمشیر از قسمت تیز و بُرنده‌ی آن کلفت‌تر است. کاتانا اصولاً برای بریدن اجزای بدن طراحی شده تا زخمی‌کردن دشمن؛ به همین دلیل هر تیغه‌ی آن به شکل خاصی طراحی شده‌است تا قدرت برندگی آن هر چه بیشتر اثرگذار باشد.

دسته کاتانای سده نوزدهمی که به یک سفیر اعطاء شده بود.

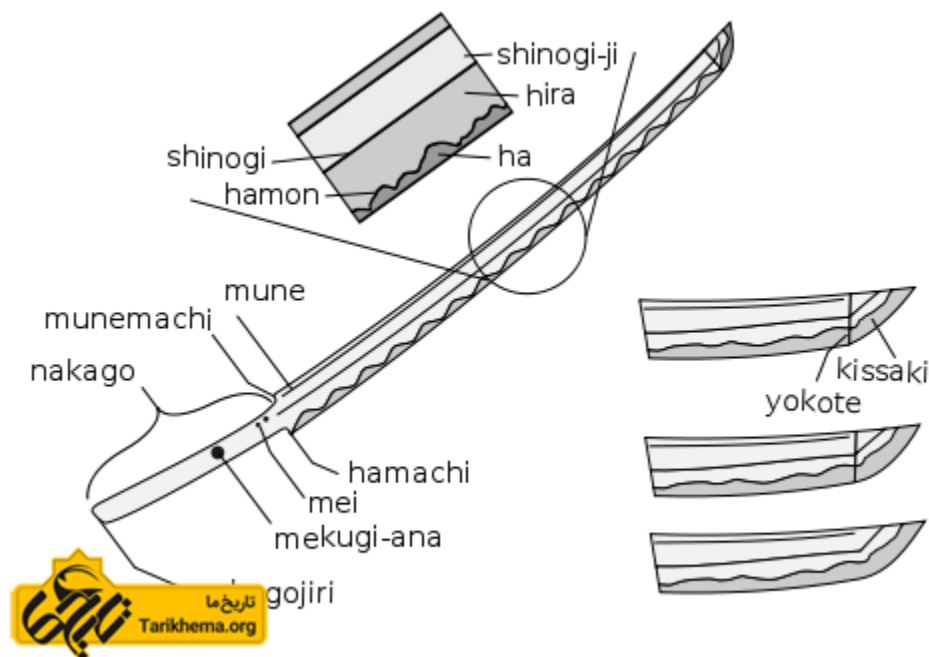
تقسیم‌بندی شمشیر در ژاپن بر پایه اندازه تیغه آن

تمام شمشیرهای ژاپنی بر این پایه تولید می‌شوند. چیزی که شمشیرهای ژاپنی را از یکدیگر متمایز می‌کند طول تیغه آن‌هاست. شمشیرهای ژاپنی با واحد شکو (به ژاپنی: Shaku) اندازه‌گیری می‌شوند (۱ شکو تقریباً برابر با ۳۰/۳ سانتیمتر یا ۱۱/۹۳ اینچ، یعنی اندکی کمتر از یک فوت (پا) است). همچنین، برای دقت بیشتر هر «سان»، «بو» و «رین» (به ترتیب برابر با یک‌دهم، یک‌صدم و یک‌هزارم شکو) مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای مثال:

- تیغه کمتر از یک شکو (حدود ۳۰ سانتیمتر) یک **تانتو** (خنجر) نامیده می‌شود.
- تیغه بزرگتر بین یک تا دو شکو (یعنی تقریباً بین ۳۰ تا ۶۰/۶ سانتیمتر) **شوتو** (شمشیر کوتاه) نامیده می‌شود. معروف‌ترین انواع شوتو شمشیرهای «واکیزاشی» و «کوداچی» هستند.
- تیغه بلندتر از دو شکو (حدود ۶۰/۶ سانتیمتر) **دایتو** (شمشیر دراز) نامیده می‌شود. شمشیرهای «کتانا» در این بخش قرار می‌گیرند که متداول‌ترین نوع شمشیر ژاپنی هستند.
- تیغه بلندتر از سه شکو (حدود ۹۰ سانتیمتر) **آداچی** یا **نوداچی** خوانده می‌شوند. اینگونه شمشیرها استفاده چندانی ندارند.

تقسیم‌بندی شمشیر در ژاپن بر پایه نوع سبک رزمی مدرسه سامورایی و استان سازنده آن

از نوع شمشیر ژاپنی، می‌توان به محل ساخت و مدرسه سامورائی که شمشیر در آن ساخته شده‌است پی برد.

در واقع هر شش مدرسه معروف و صاحب سبک سامورائی، یعنی مدرسه سوشو، مدرسه یاماتو، مدرسه بیزن، مدرسه یاماشیرو، مدرسه مینو و مدرسه واکیمونو که هر کدام در استان‌هایی به همین نام متمرکز بودند، به‌خاطر خواص منحصر به فرد شمشیرهای خود مشهور بودند. برای مثال شمشیرهایی که در استان مینو ساخته می‌شدند به دلیل قدرت بسیار بالای برندگی یا شمشیرهای استان یاماتو به‌خاطر خسته نشدن دست و سبکی شمشیر معروف بودند.

همچنین هر یک از این مدارس امضای مخصوص مدرسه خود را بر روی شمشیرهایشان حک می‌کردند.

تقسیم‌بندی شمشیر در ژاپن بر پایه سیر و زمان ساخت آن

- تا قبل از سال ۹۷۸ میلادی: در این سال‌ها شمشیرهای «چوکاتو» یا «جوکوتو» که دارای تیغه‌ای صاف و شکل‌های غیرمعمول و عجیب بودند، رواج بسیار داشتند.
- از ۹۷۸ تا ۱۵۹۷ میلادی: در این سال‌ها شمشیرهای موسوم به «کوتو» متداول گشت. در این دوره تاریخی هنر شمشیرسازی ژاپن به شکوفایی قابل توجهی رسید. گونه‌های اولیه «کوتو» شکل‌های نامناسبی داشتند، به طوری که دسته‌های شمشیر شکلی منحنی‌وار داشت. این شمشیرها همچنین در ابتدا در دست کمی سنگین بودند ولی بعدها اشکالاتشان بهبود قابل توجهی یافت و تغییراتی اساسی در شکل کوتوها ایجاد شد.
- از ۱۵۹۷ تا ۱۷۶۰ میلادی: در این سال‌ها شمشیرهای موسوم به «شینتو» که به زبان ژاپنی به معنای «شمشیر جدید» بود متداول گشت. اما از لحاظ کیفیت، این شمشیرها در مقام پایین‌تری نسبت به شمشیرهای «کوتو» قرار داشتند و سامورایی‌های متمول همچنان از شمشیرهای «کوتو» استفاده می‌کردند.

- از ۱۷۶۰ تا ۱۸۷۶ میلادی: در این سال‌ها نوع جدید و بهبود یافته شمشیرهای «کوتو» طراحی و ساخته شد که اصولاً «شین شینتو» یا «شمشیرهای جدید جدید» نام گرفتند. این شمشیرها از شمشیرهای «شینتو» کیفیتی بالاتر داشتند اما همچنان شمشیرهای «کوتو» حرف اول را می‌زدند.

- از ۱۸۷۶ تا امروز: بعد از وضع قانون هایتوره‌ای که حمل سلاح و شمشیر در میدان‌های شهر را ممنوع می‌کرد، تیغه‌هایی که به صورت کارخانه‌ای ساخته می‌شدند را به صورتی استهزاء آمیز «گانتو» نامیدند. «گانتو» ها که بیشتر به شمشیرهای سواره نظام کشورهای فرانسه و انگلیس شبیه بودند تا کتانها (اگر چه «گانتو» ها شکل شمشیرهای کتان را نیز تا حد زیادی حفظ می‌کردند) اندازه‌ای کوتاه‌تر از شمشیرهای «شینتو» و «شین شینتو» داشتند.

نام چند تن از معروفترین سازندگان کاتانا

- ماسامونه

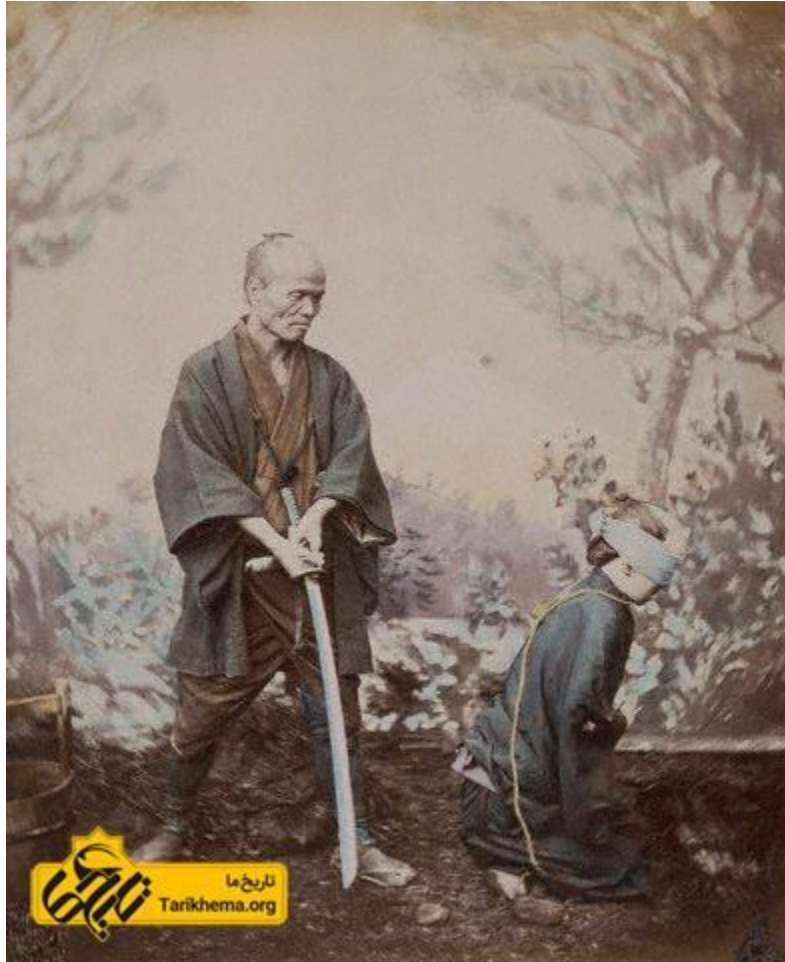
- هاتوری هانزو

- موراماسا

- آماکونی

- مونه چیکا

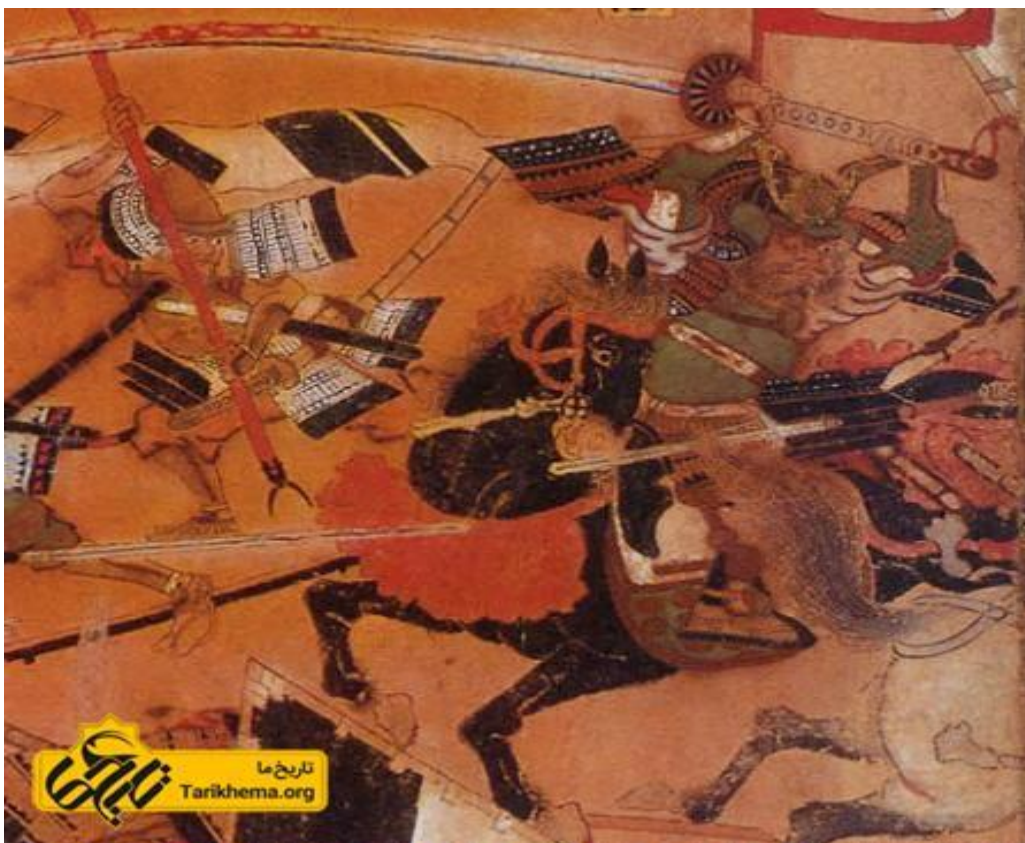
گالری عکس های کاتایا

Execution by decapitation in Japan in 1860 :English

English: Students from the Noble House Kenjutsu school demonstrate an advanced kata with bare steel in Edmonton, Alberta, Canada

日本語: 馬に乗り大太刀を扱う武者

English: Samurai of the Chosyu clan, during the Boshin War period

Taken on July 15, 2013 :English

منابع

- علی حق شناس، دانشنامه هنرهای رزمی، تهران، ۱۳۹۴.
- The connoisseur's guide to Japanese swords, by Kokan Nagayama
- ویکی پدیا ژاپنی
- تاریخ ما، انی کاظمی